

NIEWZRUSZONY (19) *part praet pass pf*

niewzruszony (18), **niewzruszon** (1).

W pisowni łącznej (11), *w rozłącznej* (8).

e jasne; w formach złożonych o jasne, forma niezłożona z tekstu nie oznaczającego ó.

sg m N niewzruszony (4). \diamond *f N (praed)* niewzruszoną (1) *ZawJeft*, niewzruszona (1) *SkarŻyw*. \diamond *G* niewzruszonéj (3); -éj (1), -(e)j (2). \diamond *I* niewzruszoną (2). \diamond *L* niewzruszony (1). \diamond *V* niewzruszon(a) (1). \diamond *n N* niewzruszon(e) (1). \diamond *pl A m pers* niewzrusz(e)ni (1). *subst* niewzruszoné (2); -é (1), -(e) (1). \diamond *G* niewzruszonych (1). \diamond *A subst* niewzruszon(e) (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVII – XVIII w. s.v. wzruszyć.

W funkcji przymiotnika (19) :

1. *Nieruchomy* (6) : *KochMon* 29; ón [Bóg] rękami śwými Grunt ná morzu záłożył niewzruszonéy ziemi. *KochPs* 33, 69; A do corki lię obrociwłzy rzecze: Boże któryś gory niewzruszone vmocnił: rącz tefz ferce iey w boiazni twey pośilić. *SkarŻyw* 224; Dopiero gdy ciáło podnieść chcieli/ połowicá fie tylko mar podnosiłá/ á połowicá niewzruszoná ftałá. *SkarŻyw* 528.

W charakterystycznych połączeniach: gory niewzruszone(-a) (2), *ziemia* (2).

a. *Taki który nie musi opuszczać miejsca swego zamieszkania* (1) : Ziemia też Polfka albo Wandalfka iefth tak ludna, iż z niey wychodzi fzełcidziefiąt tylięci ludu zbroynego, czáfem ftho thyfiąc, wżakoż prze to kroleństwo polfkie nie bywa pułte aby nie mieli zořtać mieřczanie, kupci y wiefni kmiecie nie wzruszeni [*cives mercatores et coloni agrorum in oppidis et villagiis intacti permanent*], tak iż niebywaią mieřtca pułte, ludu pořtronnemu ku pořiedzeniu gotowe. *MiechGlab* 51.

2. *Mocny, trwały* (11) : *SkarJedn* 400; *KochPs* 185; znamy/ iż pan ná řwey mądréy pieczy/ Sam zátrzymawa náłzé wřzytkié rzeczy. Y ztąd w nádźiei nigdy niewzruszony [*lege: niewzruszonej*]/ Serce mé kwitnie ná wiek niefkończony. *GosłCast* 69.

W charakterystycznych połączeniach: fundament niewzruszony(-a, -e), Kościół, nadzieja, podpora, przywileje, zakon.

Wyrażenie: »opoka niewzruszonej wiary, niewzruszona« [*szyk 2:1*] (2:1): zle [*Michał cesarz*] zpotwarzał wiarę S. zachodnych Chrześcian/ y Piotrá S. opokę nie wzruszoney wiary. *SkarJedn* 220, 387, 395.

Szeregi: »mocny a niewzruszony« (1): Fundament kořciołá prawdziwego mocny á niewzruszony. *LubPs* F3v marg.

»niewzruszony ani zwyciężony« (1): To řam Bog dać może grzechow odpuřczenie/ á iżby Kořcioł który miał być/ miedzy tákimi nawáłnořciámi/ nie wzruszony áni zwyciężony zořtał. *SkarJedn* 22.

a. *Stały w swoich zasadach* (3) : *SkarŻyw* [197]; Niewinnořcią zmcniona niewzruszoná řtoię. *ZawJeft* 46.

W porównaniu (1): A on ná ty řłowá iáko řłup niewzruszony/ řywotem y męką lię Pána Iezufa bronił *SkarŻyw* 56.

3. *Taki, którego nie wolno naruszyć* (2) : Vpominam/ mowi/ řwiátobliwoř wářzę/ około Niceńřkich niewzruszonych dekretow/ áby lię kořciołj przy řwoich práwách ták iáko oni trzy řtá y ořmnařcie oycow z duchá S. pořtánowili/ záchowały. *SkarJedn* 182.

Szereg: »niewzruszony i święty« (1): Pierwey feymowe łtánowienie było iáko Bozkie nie wzrúfzone y święte: teraz moc tráci/ powagi nie ma. *SkarKazSej* 659b.

Synonimy: 2. *mocny, trwały;* 3. *święty.*

Cf **WZRUSZONY**

MF